

Z OBSAHU	Během velkého postu bojuj na poušti se svými démony	06
	Je láska rozhodnutí, nebo pocit?	08
	Už jsme prý dospělí, míň či víc	12



Foto: P&M Červení / Člověk a Víra

Hospodin se stará

A ke kříži se zase belháme. Jsme alespoň o krok blíže oné vyvýšené lásce? Nebo jen rok co rok jak kolem horké kaše obcházíme a ani prstem se nedotkneme ran Spasitele? Svátosti lehkovážně přijímáme a bol světa svou lehkostí života neuzdravujeme. A do strázní našich sebezpytů jak hvězda jitřní zazáří ta, která byla Bohem od věčnosti vybrána, aby její čistá duše i tělo přijaly slovo Gabrielovo. To Světlo světa bylo pro nás od věčnosti nachystáno. Archanděl byl poslán Bohem, aby našel onu řádku, o kterou by se věčné Slovo mohlo v tomto světě opřít. A našel vyvolenou dceru Izraele. A Slovo od té chvíle začalo žít a pak přišlo narození, hlásání, utrpení a kříž, který jen čárkou v Boží větě je. A víra nám vlévá jistotu, že

Zmrtvýchvstání již bylo tu. A soud čeká nás a druhý příchod Páně. Kéž by to již bylo. Amen, přijď, Pane Ježíši.

Maria byla ta, které hřích, dědičný ani osobní, svobodu nezmenšil, a ona mohla vším, co měla, říct z hloubi srdce to slovo svět zachraňující. A toto fiat (staň se!) do stvoření zaznělo a temnota i se svým pánem Satanem se zachvěla, neboť i ona spatřila, že záchrana lidstva již začala, a to se jí nelíbilo. Však i my vidíme, jak divné věci se kolem dějí, když o spásu svoji začneme se rvát. To hned je člověk napadán snad ze všech stran a jako by celý svět začal volat: nic neměň, buď sám sebou. A svět se začne lísat k nám. Je třeba odolat a každý den si svým fiat nechat Bohem požehnán.

A Matka Boží nás k Synu svému, i Otcovu, neomylně vede. Ona nás uvádí do pravé pokory, abychom k věčnému Slovu Božímu vzhlíželi jak děti k milujícímu otci svému. Ne jak všeznánci, kteří by Bohu radit chtěli, jak obět mešní slavit, jak Písmo svaté číst, co mravnost lidská jest. Skloň se, má duše, a nechť Duch Svátý se ujme toho, co staré je, co unaveno. Ať Jeho Slovo i ve mně povstane a miluje a pak, snad, i na kříž dospěje. Toť úkol křesťana, vyvýšit Lásku nad sebeláskou. A zašeptat: „buď vůle tvá.“ Je čest pro Církev umírat, a dá-li Bůh, i v jeho síních vstát.

*P. Ondřej Špinler
farář farnosti Sádek*

Organizace „Kroky pro život“ v Mexiku vyzývá k přijetí zákona proti náhradnímu mateřství

V rámci kampaně proti náhradnímu mateřství kreslí členové mexické organizace „Kroky pro život“ nápisy na zdi jako např. „Ženy nejsou na pronájem, stejně jako jejich děti nejsou na prodej“. Účelem těchto sloganů je zviditelnit iniciativu, která v Mexiku podporuje přijetí zákona proti náhradnímu mateřství.

Pilar Rebollo, ředitelka organizace „Kroky pro život“, se postavila proti náhradnímu mateřství. Podle ní jakákoli forma zneužívání ženské plodnosti znásilňuje ženy. „Bojujeme za lepší podmínky pro těhotné ženy a jejich děti. Chceme respektovat důstojnost každého člověka od početí až po přirozenou smrt. Odsuzujeme obchodování s tělem a plodností ženy,“ uvedla Rebollo.

V projevu k Federaci katolických rodinných sdružení Evropy 10. června 2022 papež František varoval, že „důstojnost mužů a žen ohrožuje nelidská a stále rozšířenější metoda náhradního mateřství, při níž jsou chudé ženy vykořisťovány a s dětmi se zachází jako se zbožím“.

Podle výzkumu Fakulty politických a sociálních věd Mexické národní autonomní univerzity vygenerovalo toto odvětví v roce 2018 celosvětově zisky ve výši 6 miliard dolarů. Odhaduje se, že do roku 2025 by se toto číslo mohlo vyšplhat až na 27,5 miliardy dolarů.

Katechismus katolické církve v č. 2376 učí, že „Techniky, které štěpí spojení rodičů zásahem nějaké osoby cizí manželskému

páru (darování spermatu nebo vaječné buňky, propůjčení dělohy), jsou těžce nečestné. Takové techniky (inseminace a umělá oplodnění od jiného dárce) porušují právo dítěte narodit se z otce a matky, které zná a kteří jsou spojeni

manželstvím. Zrazují „výlučné právo manželů stát se otcem a matkou jeden prostřednictvím druhého“.

*Redakčně upraveno
cirkve.cz*



Národní pochod pro život

aby každé počaté dítě mohlo dostat šanci

Praha / sobota / 15. 4. 2023

11:00 Pražský hrad – mše svatá v katedrále 13:00 Klárov – program pro děti i dospělé

14:30 Pochod pro život centrem Prahy na Václavské náměstí

pochodprozivot.cz

Hnutí
PRO ŽIVOT
ČR

SLOVO KNĚZE

Prohlášení pražského arcibiskupa Jana Graubnera, předsedy ČBK, k útokům na sv. Jana Pavla II.



Jan Pavel II. jako krakovský arcibiskup při mši sv. 8. května 1966. Foto: Narodowe Archiwum Cyfrowe

Nemůžeme mlčet k útokům na sv. Jana Pavla II., které se v posledních dnech odehrávají v sousedním Polsku.

Současné pokusy diskreditovat odkaz Jana Pavla II. jsou tendenční a ahistorické. Autoři tezí, které obviňují Karola Wojtylu, jako tehdejšího krakovského arcibiskupa, že kryl sexuální zneužívání ze strany kněží, neberou v potaz širší souvislosti, ale jako věrohodné zdroje nekriticky přijímají dokumenty vytvořené tajnou policií, což je zcela neakceptovatelné, zvláště pokud existují i jiné zprávy a studie, které jeho slova a činy zachycují jinak.

Hájit svatost Jana Pavla II. neznamená tvrdit, že se nedopustil žádných chyb, ale musíme si uvědomit i to, že v té době platily nejen v Polsku jiné předpisy než dnes, jiné bylo i společenské povědomí a obvyklé způsoby řešení problémů v otázce sexuálních deliktů.

Sami z vlastní zkušenosti také víme, že stejně jako v Polské lidové republice, i u nás pracovala Státní bezpečnost na záměrném a trvalém poškozování církve a vytvářela nepravdivé informace, jejichž cílem bylo diskreditovat a likvidovat církevní představitele.

Je třeba také připomenout, že ti, kteří se na útocích na sv. Jana Pavla II. podílejí, jsou i bývalí polští komunističtí představitelé. Tento politický boj, který se rozehrál v sousedním Polsku, je útokem i na naši svobodu a měli bychom ho jednoznačně odmítnout a postavit se za odkaz svatého polského papeže, který se významně zasloužil o pád komunistické diktatury v zemích střední a východní Evropy.

*Mons. Jan Graubner,
arcibiskup pražský a předseda ČBK
církev.cz*

V jedné z křížových cest, které vyšly v roce 1997 v Matici cyrilometodějské můžeme číst: „Pro Ježíše byl kříž zásadním problémem. Jak k tomu došlo? Na začátku stály jesle, na konci kříž. A mezi tím? Snažil se tu být pro ty, které všichni ostatní odstrčili: pro celníky, pro hříšníky, pro prostitutky a pro cizoložnici. Neodsuzoval je, ale také neříkal: ‚Dělejte to tak dál...‘ Ale řekl: ‚Tvoje hříchy jsou ti odpuštěny.‘ A pak: ‚Teď už nehřeš.‘ Tak narazil na odpor.“

Zrovna na tuto křížovou cestu jsem si vzpomněl, když jsem četl zprávu, že 81% německých biskupů hlasovalo v rámci synody za umožnění žehnání homosexuálům. A zpráva pokračuje oznámením, že je třeba rozvíjet a zavést vhodné liturgické slavení.

A pak mám ještě jednu vzpomínku. Vzpomínku na dobu studia, kdy nám profesor na dogmatiku P. Grasso OP. říkal: „Nemyslete si, že hereze se rodily v hlavách nepřátel církve. Naopak jejich autory byli často muži zbožní, kteří to jen nedomysleli.“ Jenže to byla řeč o dogmatice a ne o morálce. Ale jak vidno, dnes není ani morálka v bezpečí. V bezpečí před snahou zjednodušit život v církvi různým i morálně zvráceným skupinám. To, co by před sto lety bylo nemyslitelné se snaží do církve uvést (možná pod tlakem všelijakých zájmových skupin) někteří z těch, kteří mají bdít nad čistotou víry a mravů. Zvláště, že?

Je jistě velice těžké být v dnešní době pastýřem (jako by to v jiných dobách snadné bylo). V době, kdy lze snadno získat sympatie líbivou politikou. Jenže, to, co nám lidem tady na zemi usnadní život mezi vlky, nám může zkomplikovat cestu do nebe (až tak, že tam netrefíme).

Modleme se tedy za biskupy, aby nás vedli do Božího království i když jim to někdy i my sami ztěžujeme. A aby jim Pán dal sílu, když narazí na odpor.



Evermod Jan Sládek

*P. Mgr. Evermod Jan Sládek, OPraem.
farář farností Lomnice nad Popelkou,
Libštát a Nová Ves nad Popelkou*

UMUČENÍ NAŠEHO PÁNA JEŽÍŠE KRISTA

2. dubna 2023 – Květná (pašijová) neděle – Mt 26,14–27, 66

Papež Lev

Krista neopustil pohnut strachem, ale rozloučil se s ním z touhy po penězích. Láska k penězům je silnější než jakýkoli jiný cit; duše toužící po penězích se nebála zahynout i kvůli lichváři a v srdci, v němž si chamtivost udělala příbytek, není ani stopy po spravedlnosti. Zrádce Jidáš, opilý jedem žízně po zisku, byl tak pošestile zlý, že zaprodal Pána a Mistra; proto řekl velekněží: Co mi dáte, když já vám ho vydám? Co mi dáte?

Tím ukázal, že zná svědomí zrádce. Nevycítá hříšníkovi přísné a otevřené pokárání, ale přistupuje k němu s lehkým a nevysloveným napomenutím, aby mohl snáze napravit toho, koho žádné pohrdání nepostihlo.

Hieronym

Nešťastný Jidáš chce odměnou pro zkoniky nahradit škodu, kterou podle něj způsobil rozlitím oleje. Nežádá však určitou částku, aby to alespoň nevypadalo, že zrazuje pro zisk, ale jako by prodával bezcenného otroka, nechává na kupujících, kolik chtějí dát.

Předtím řekl: „Jeden z vás mě zradí“, a zrádce setrvává ve zlém. Nyní mluví jasněji, a přesto neprozradí jeho jméno. Když se totiž ostatní zarmoutili, stáhli ruku a odepřeli si jídlo od úst, Jidáš z opovázlivosti a drzosti, které byly příčinou jeho budoucí zrady, natáhl ruku do misky, a tak směle předstíral čisté svědomí.

Tak na Pána přišel smutek ne ze strachu z utrpení – vždyť přišel trpět a Petrovi vytýkal opovázlivost –, ale kvůli nešťastnému Jidášovi, kvůli pohoršení všech apoštolů, kvůli odmítnutí či zavržení židovským národem a kvůli zničení nešťastného Jeruzaléma.

Rabban

Snad proto nezmiňuje jméno, aby naznačil, že všichni, kdo chtějí slavit pravé Velikonoce a v duchu dát Kristu pohostinství, mají k tomu dostat příležitost.



Pietro Lorenzetti: Ježíšův příjezd do Jeruzaléma (1320)

Origenes

Nebo obecně řekl, že svědectví zlomeného srdce může dokázat, kdo je, a ukázat špatnost Jidáše, který nevěřil ani tomu, kdo znal jeho úmysly. (Řekněme, že si nejprve myslel, že se před ním může skrýt jako člověk, ale pak viděl, že Ježíšova slova odhalují jeho svědomí, a přijal úkryt, který mu poskytlo jeho obecné vyjádření, přičemž to první je nevíra a to druhé nestydatost). A také aby ukázal dobrotu učedníků, protože uvěřili Kristovým slovům víc než svému svědomí; proto následuje: Velmi se znepokojili a začali se ho jeden po druhém vyptávat: Jsem to já, Pane? Každý z učedníků totiž z Ježíšova učení věděl, že lidská přirozenost je náchylná ke zlu a válčí s vládci tohoto temného světa, a tak se každý z nich s obavami ptal: „Co je to? Proto se i my, kteří jsme slabí, musíme bát o celou budoucnost. A když Pán viděl, že se učedníci bojí o sebe, ukázal na zrádce prorockým výrokem: I můj přítel, jemuž jsem důvěřoval, který jidal z mého chleba, strojil mi úklady (Ž 41,10); proto následuje: Ten, kdo se mnou namáčí ruku

v míse, ten mě zradí.

A neřekl: „běda tomu člověku, který zrazuje“, ale „skrže něhož je zrazen“, čímž ukazuje, že je zrazen někým jiným, tj. ďáblem, a že Jidáš je služebníkem této zrady. Běda všem, kdo zrazují Krista. Kdo totiž zrazuje Kristovy učedníky, zrazuje samotného Krista.

Jan Zlatoústý

Zdá se mi však, že Kristus udělal i to, že Jidáš ponořil ruku do misky s ním, spíše aby ho zahanbil a přitáhl k sobě. ... Řekl to, aby učedníky utěšil, aby si nemysleli, že jeho budoucí utrpení je projevem slabosti, a také aby zrádce pokáral. A ačkoli bylo psáno, že Kristus bude trpět, Jidáš se přece provinil. Naše spása totiž nebyla způsobena Jidášovou zradou, ale moudrostí Krista, který využil nepravosti druhých k našemu prospěchu; proto následuje: Ale běda tomu člověku, skrže něhož je Syn člověka vysvobozen!

přeloženo, zpracováno a redakčně upraveno podle www.catena aurea.sk

JAK KRUTÝ BY BYL SVĚT BEZ CÍRKVE!

Nedívejte se na církev jako na umírající organizaci.
Spíše o ní uvažujte jako o budoucnosti světa.

Biskup Robert Barron vyzval katolíky, aby každý z nich letos někoho pozval na mši svatou. Je čas přestat se smířovat se zánikem církve a začít církev budovat, řekl ve videu na YouTube nazvaném „4 způsoby, jak nechat církev růst“.

Abych tomuto úsilí napomohl, uvádím důvody, proč můžeme vkládat naději v církev ve 21. století a být na ni hrdí. Chtěl bych sdílet svědectví církve o víře, naději a lásce, protože bez působení církve ve 20. století by byl svět v 21. století zcela jiným a mnohem krutějším místem.

Za prvé: Naše svědectví o víře nabízí odpovědi, které svět potřebuje.

Není náhoda, že společně se silící nevírou v Boha ve společnosti nás služba biskupa Roberta Barrona *Word on Fire*, služby Bible in a Year a Catechism in a Year otce Michaela Schmitze a řada katolických apoštolátů specializujících se na formaci ve víře připravují na to, aby-
chom dokázali poskytnout odpovědi.

Bůh nám nabízí pomoc, kterou v současné době potřebujeme. Ve 20. století jsme měli jednoho Fultona Sheena. Nyní jich máme desítky: Jennifer Fulwilerovou nebo Matta Fradda, máte-li rádi humor; otce Roberta Spitzera nebo Thomistic Institute, pokud jste vědeckého zaměření; Scotta Hahna a St. Paul's Center for Scripture; *Catholic Vote* a *Edify!*, kteří reagují na aktuální problémy, a *Augustine Institute*, *Ascension*, *Catholic Answers* a mnohé další zaměřené na apologetiku.

A samozřejmě je tu *Aleteia*, která pokrývá všechny výše uvedené oblasti.

Boží prozřetelnost zařídila, že některé z nejpřesvědčivějších, nejvýstižnějších a nejstravitelnějších odpovědí na obtížné otázky z historie vám budou denně doručovány do vaší e-mailové schránky, aby uspokojily poptávku světa po odpovědích.

Co to znamená, že jedním z nejvyhledávanějších podcastů v Americe je pořad, v němž kněz čte Bibli a katechi-



Foto: Ales Repka / Člověk a Víra

smus? Znamená to, že budou následovat velké změny.

Za druhé: Tím, že církev podporuje mír a dodržování lidských práv, nabízí svědectví o naději, které svět potřebuje.

Křesťané stáli v 19. století v čele snah o zrušení otroctví v Americe, ve 20. století pak na ně navázalo hnutí za občanská práva, jehož nejznámější postavou je reverend Martin Luther King. Nejvýznamnější z prvních sufražetek byly také křesťanky: Hnutí za práva žen v Americe začalo na modlitebních shromážděních, často šlo ruku v ruce s hnutím za abstinenci. Ačkoli se někteří křesťané stavěli proti nim, křesťanské přesvědčení nakonec způsobilo, že obě hnutí zvítězila.

Katolická církev se ve 20. století podílela na vytváření mezinárodních standardů lidských práv. V návaznosti na dílo papeže Lva XIII. se katolíci zasazovali o práva dělníků a zavedli v Americe praxi spravedlivých mezd, která přetrvává dodnes. Katolické teorie ohledně spravedlivé války a o tom, jak by se mělo zacházet s oběťmi, formovalo Ženevské úmluvy, které prosazoval „papež míru“ Benedikt XV. a od té doby se o ně zasazují všichni papežové. Katolická teologie s příčiněním tomisty Jacquese Maritaina později formovala Deklaraci lidských práv OSN

z roku 1948.

Líbí se mi, co napsal Jody Bottum v *The Weekly Standard*: Margaret Thatcherové, Ronaldu Reaganovi a Michailu Gorbačovovi koneckonců náleží menší zásluhy za zhroucení sovětského komunismu než třem pasáčkům ve Fatimě, kteří mobilizovali katolíky na celém světě, aby odmítli ateistický sovětský komunismus a denně se modlili za jeho pád.

V následujících desetiletích svatý Jan Pavel II. neúnavně pozvedal hlas proti válkám, když se rozhořely konflikty na Blízkém východě i jinde, a říkal: „Dokud budu dýchat, budu volat: Mír ve jménu Božím!“ Papež František převzal toto zvolání a používá je od své hluboce dojemné vigilie za mír v roce 2013 až po současné výzvy k míru na Ukrajině a na celém světě.

Za třetí: Katolická církev nabízí svědectví o lásce, které svět potřebuje.

Matka Tereza se stala vzorem křesťanské služby chudým ve 20. století. Biskup Barron řekl, že kdyby mohl vzít lidi, kteří si kladou otázky ohledně víry, kamkoli na světě, „vzal bych je do Kalkaty a ukázal jim, jak pracují sestry Matky Terezy ... Vzal bych je tam a řekl: ‚Nebu-

dokončení na str. 9

BĚHEM VELKÉHO POSTU BOJUJ NA POUŠTI SE SVÝMI DÉMONY

Bůh touží, abychom mu věnovali alespoň desetinu našeho času – a to je právě 36 dní postní doby (velkého půstu) z 364 dní roku.

Během této doby nás Duch svatý vyprovází na poušť, aby mohl mluvit do našeho srdce. A to způsobem, který nám není příjemný, i když zvláště naše pokolení je zvyklé na to, že se musí pořád cítit příjemně.

Začíná to tím, že dítě musí mít uspokojené všechny tužby. Aby máma měla klid, tak mu v obchodě dopřeje, co si vztekem vymůže. Rodiče tak často vychovávají z dětí totální egoisty. A pak se diví, že se jim rozpadají manželství, že navzdory nádhernému začátku se ti dva po letech na sebe nemůžou ani podívat. Nedbáme na důležitá Ježíšova slova, kdy říká, že ne všichni jsou povoláni k manželství a že někteří jsou pro něj nezpůsobilí. Nezpůsobilý pro manželství je ten, koho rodiče nebo jiné autority nenačili milovat druhé. Vychovali ho tak sobecky, že ani jako dospělý není způsobilý k lásce, je zcela zaměřen na své ego. A vymáhá si u druhých, aby jeho ego bylo stále uspokojené.

Mnohé děti – nejen z dysfunkčních rodin – utíkají co nejdál od domu, kde se odehrávají pekelné vztahy, a rychle hledají někoho, kdo jim dá lásku, po které touží. Jenže pak s těmito destruktivními vzorci vstupují do manželství a narazí na osobu s podobnou historií. A jako by se na sebe přiložily dvě rány. Buď dojde k zázračnému uzdravení obou, nebo k ještě hlubší ráně. Pokud ten druhý nebude uspokojovat jejich tužby, odmítnou ho a rozvedou se s ním. A dál hledají osoby, které jim dají to, po čem touží. Neznají obětování se druhému v lásce. Často máme záminku svést to na Boha, ale tak jsme je vychovali my. Učinili jsme je neschopné lásky, nezpůsobilé pro manželství.

Pravdivé přiznání

V manželství bez Boha, kde se dva ego-



P. Dominik Chmielewski SDB slouží mši sv. během únorových rekolekci v sanktuáriu sv. Jana Pavla II. v Krosnu.
Foto: piotrajana.pl

isté „testují“, se vše hrouští. Pak manželé jdou za knězem a za Bohem – a to je dobře, protože to je jediná cesta záchrany. Dobrá zpráva totiž je, že když zvolíš cestu pokání a obrácení, Bůh tě tvoří znova. Láskou z kříže, která má moc obětovat život za toho, kterého miluji. Je před tebou ale dlouhý a bolestný proces „uschopnění“ se do lásky. Nemůžeš začít milovat ihned, když jsi tolik let byl vychováván v neschopnosti k lásce. Musíš zapomenout na sebe, přestat být „pupkem“ vztahu, bodu, kolem kterého se vše točí, a udělat si čas na druhého.

Do velkého postu je proto důležité vejít s tím, že bojuji o své manželství a svoji rodinu. Možná pak zjistím, že nejsem schopný manželství, že sám neumím vytvořit trvalý vztah. Nejsem schopný lásky, protože ani můj otec mě jako dítě nemiloval. To je pravdivé poznání: jsem totálním egoistou a potřebuju pomoc toho, kdo je mistrem vztahů. Je totiž Bohem ve vztazích: otce, syna a Ducha svatého. A on mě může naučit milovat, ale je třeba přejít přes kříž: přes bolestné usmrcení svého egoismu, zaměření se na sebe, neustálého analyzování ran a zranění. Stejně jako semeno nedá užitek, dokud

neodumře, tak i ve mně musí odumřít můj egocentrismus.

Říkal mi jeden asi 12letý chlapec: „Otče, moji rodiče se hádají, a pak se spolu celý měsíc nebaví a posílají si vzkaazy přes nás: ‚Řekni mámě, ať udělá tohle.‘ ‚A ty řekni tátovi, ať udělá tohle.‘“ Nejsou schopni se přenést přes uraženou hrdost. Neustále analyzují své rány. Co mi ten druhý udělal? Jak mi to mohl říct? Neustále jsou na sebe naštvaní. Nepochopili, že manželství je školou neustálého odpuštění. Neznamena to omlouvat se za vše, co jsme v nějaké chvílce udělali nebo řekli. Ale znamená to, že odpuštěním dáváme najevo, že už se k té chvílce nikdy nechceme vracet. Odpuštění je rozhodnutí, že už ti nikdy nepřipomenu to, co jsem ti odpustil.

Pokání a obrácení velkého postu může být v tom, že na své osobní poušti, kam mě doprovodí Duch svatý, uvidím své osobní demony a nazvu je jmény: pýcha, falešná hrdost, neodpuštění, uraženost, neustálé připomínání křivd a ran. Moji osobní demoni se drží těchto ran a třeba zjistím i to, že vlastně sám chci připomínat křivdy, že chci jít do války s mužem, že jsem připravená na něj den-



Adorace během únorových rekolekcí s P. Dominikem Chmielewským SDB v sanktuáriu sv. Jana Pavla II. v Krosnu.
Foto: piotrjana.pl

ně udeřit tam, kde ho to nejvíc bolí. To uvidím jen na své osobní poušti.

Cesta k pokoře

Když si velký půst sami sobě ukládáme, často neuvidíme to, co je naším největším problémem. Nemá proto velký smysl říct si: „Nebudu pít kávu, a tím splním velký půst.“ Vždyť můžu chodit denně do kostela, modlit se pompejskou nověnu, dokonce na obou rukou, aby byla účinnější, ale neuvidím pravdu o sobě. Tu mi ukáže jen Duch svatý. Umožní mi vidět své demony, vejít s nimi do války a jeho mocí nad nimi zvítězit. On tvoří podle tebe tvoji osobní poušť, aby tě na ni doprovodil. Třeba tak, že vytvoří různé situace v průběhu dne, a konkrétně ti na nich ukáže, kde chybuješ.

Přijdou za mnou lidé a řeknou: „Po velkém půstu mám pocit, že jsem beznadějný případ. Ještě týden, a nebudu se na sebe schopeni podívat do zrcadla. Jako by ve mně celé peklo ukazovalo, jaký skutečně jsem.“ Bravo! To je skutečný půst – pravda vyšla na světlo. „Jsem jako duch smrti, pláču, Bože, pomoz mi. Kolik je ve mně pýchy, pomlouvačnosti, lenosti, hněvu, agrese, vzteku, neodpuštění...“ Bravo! Konečně díky Duchu svatému vidíš pravdu o sobě. Samozřejmě není celá – abychom neumřeli strachem, Duch svatý nám ukazuje jen část toho, co je v nás shnilého.

Cílem Boha navíc není nás ponížít a pokorit, vždyť on je Láskou. Miluje mě v té situaci, kde jsem, s moji hříšností, ale nechce mě tam nechat – právě proto, že mě tak miluje. Proto mě provádí pro-

cesem bolestného rozvoje do stále úžasnějších prostor lásky k druhým a k sobě. Je to bolest záchranná, protože mě drží v pokoře a nevyvyšuje nad jiné.

Proto je důležité příliš se neanalyzovat, spíše poděkovat. Protože vše, co mi odkryje bolestnou pravdu, mě povede k větší pokoře a k přijetí sebe sama: „Pane, ano, takový jsem. Odpusť mi, moje ženo, odpusť mi, muži. Takový jsem táta, odpusť mi, dcerko.“ Vše, co dobrého v nás chce Bůh tvořit, může být totiž vystavěno jen na základě totální pokory, ne na pracně budovaném pomníku sama sebe. Můžeme klidně chodit třikrát denně do kostela, a přitom nevidět, jak jsou všichni okolo nás námi zraňováni, zatímco my si pořád myslíme, jak jsme supersvatí. Vše dobré, co se ve mně může odehrávat, je pouze jeho láska, a ne, že já jsem takový „svatý a dobrý“.

Pavlův osten

Je to jako u svatého Pavla. Obdržíš osten, něco, co tě stále zraňuje a bolí, a budeš Pána prosit: „Pane, odejmi to ode mě, znič to. Je to satanův vyslanec.“ Ale Pán ti odpoví: „Jen díky tomu, že tě ten osten denně umenšuje, můžu budovat svoji chválu v Tobě, a ty si nepřipíšeš zásluhy, které nejsou tvoje. Nepřipíšeš si dobro, které nemá nic společného s tebou. Dobro, které slovy, myšlením a skutky činíš, je moje moc v tobě.“ V čem je tedy moje zásluha? V tom, že přese mně on jako pramen všeho dobra může činit dobro. Ježíš říká: „Beze mě nemůžete udělat nic dobrého.“ Jsme jen jeho nástroji, sice nuznými a neúčinnými, ale úžasně

milovanými.

Moje velikost tedy nespočívá v tom, co dělám v životě dobrého, ale v mém postavení milovaného dítěte Božího. A stejně jako on není znechucený mnou, tak se nesmím znechucovat sám sebou. Můj nebeský tatínek je znechucený jen mým hříchem, proto bych jím měl být znechucený i já. Ale nikdy ne sám sebou! Jsem spanilým dítětem živého a všemohoucího Boha, stvořeným podle jeho obrazu.

Proto se už nemusíme chlubit dobrými skutky: „Tak často chodím do kostela, odříkám tolik modliteb, tolik se postím, na poutě jezdím...“ Vždyť i víru máme jen proto, že jsme ji dostali zadarmo od Boha. Stačí děkovat: „Pane, děkuji ti, že jsem mohl přijít do kostela a účastnit se eucharistie. Je to jen proto, že mně máš tak rád.“ Není důvod se vyvyšovat. Cesta porovnávání se s těmi, kdo do kostela nechodí, posmívají se církvi a mají jiné priority, je cestou budování pýchy. Vykořeňte porovnávání s jinými jako balast, který je v duchovním životě destruktivní.

Když se s někým porovnáš, a vyjdeš lépe než on, začneš být pyšný a pohrdat jím. A když vyjdeš hůř než on, začneš mu závidět, hněvat se na něj, skončí to rivalitou vůči němu. Vždy to skončí agresivitou buď vůči druhému, nebo vůči sobě, kdy řekneš: „Nejsem tak dobrý jako on.“ Pak se nepřijmeš, ptáš se, proč ses narodil, a nesnášíš se... A to vyvolá další hněv a agresi. Končí to peklem na zemi. A my Poláci máme zvlášť hluboko v srdci schopnost porovnávat se a soudit druhé.

Pokud nesnášíme druhé nebo sebe, jsme perfekcionista, dokonalí a super, vševědoucí... a není možné nás uschopnit k lásce. Dokud neuvidíme, kolik v nás je hnoje, egoismu i sedmera hlavních hříchů, tak se může stát, že celý život nebudeme schopni milovat druhého ani sama sebe tak, jak nás miluje Bůh. Musíme se velkém postě nechat vést do situací, kdy zcela ztrácíme kontrolu nad sebou – a Duch svatý nám je ukáže jako na tácku.

*Promluva P. Dominika Chmielewského SDB v sanktuáriu sv. Jana Pavla II. v Krosnu 7. 2. 2023
Přeložil Jan Mazanec
mezititulky redakce*

JE LÁSKA ROZHODNUTÍ, NEBO POCIT?

„Láska není pocit, ale rozhodnutí.“

Tato slova slyším v katolickém prostředí v různých výchovných kontextech: ve třídách na druhém stupni škol, v rámci přípravy dospělých na křest, při přípravě na manželství atd.

Je to užitečné? Ano i ne. Bez širšího poučení o podstatě lásky, zvláště pokud jde o lásku mezi mužem a ženou, to vnímám jako neuchopitelné.

Jsme lidé. Sexuální přitažlivost sice není všechno, ale při výběru životního partnera není ani úplně bezvýznamná. Být člověkem znamená mít tělo i duši. Jednou z prvních herezí v církvi byl gnosticismus, který popíral, že tělo je dobré. (Dokonce natolik, že byly – kvůli jejich sterilnosti – podporovány homosexuální vztahy..., když už si člověk musel ulevit od sexuální frustrace.) Máme však také duši a jsme obdařeni rozumem. Nemůžeme prostě opustit svého manželského partnera, jakmile „zamilovanost“ vyprchá.

Jsme odsouzeni k tomu, abychom, pokud jde o manželskou lásku, projevovali jen jeden aspekt svého lidství? Zvítězí nakonec rozum, nebo emoce?

Naštěstí nám nedávno zesnulý papež Benedikt XVI. může pomoci vyznat se v tom, jak chápat lásku jako jednání, pro něž se můžeme rozhodnout, a zároveň jako cit, který se vymyká naší přirozené kontrole.

Benedikt pojem láska probírá ve své první papežské encyklice *Deus Caritas Est* (Bůh je láska). Začíná jazykovým problémem. Řekové měli čtyři slova, jimiž popisovali čtyři dimenze lásky: *storgé* (náklonnost), *filia* (přátelství), *erós* (milostný cit) a *agapé* (oběť). Nemusíme tu zkoumat všechny čtyři, abychom si ukázali, že láska může být jak rozhodnutí, tak pocit. Postačí, když si v kontextu manželství rozebereme *erós* a *agapé*.

Měl Friedrich Nietzsche pravdu, ptá se Benedikt, když o křesťanech řekl, že dali „erótu vypít jed“? Jinými slovy, zničili křesťané svým důrazem na *agapé*, tedy obětavou lásku, veškerou zábavu? Proč mít kolem romantické lásky tolik pravidel? To přece zabíjí veškerou radost!



Foto: Roman ALBRECHT valdstejn@seznam.cz / Člověk a Vira

Kdykoli slyším, jak křesťanští vzdělavatelé říkají: „Láska není pocit, ale rozhodnutí,“ nemůžu si pomoci, ale chce se mi souhlasit s Nietzschem. Ale bez ohledu na to, co křesťané dělali a dělají dál, Ježíš – který jakožto Bůh *erós* vymyslel – určitě *erós* nezničil. Naopak, uvedením zřetelně křesťanského pojetí *agapé* pro nás Ježíš *erós* zachraňuje.

To už je lepší.

Nejprve mi dovoluňte připustit, že jak uvádí náš úžasný Benedikt, *erós*, romantická láska mezi mužem a ženou, „se nerodí z přemýšlení ani z rozhodnutí“. Nejsme stoici ani andělé. Máme tělo, a proto máme emoce. A na těch záleží. Hodně.

Erós je dar, který se „v jistém slova smyslu lidské bytosti ukládá“. Kdokoli byl někdy zamilovaný, může tuto pravdu potvrdit. Je to skutečná a lidská zkušenost. Starověcí Řekové, jak píše Benedikt, věřili, že schopnost *erótu* „přemoci rozum“ je svého druhu „božské blouznění“.

Agapé naproti tomu naplno používá rozum a uplatňuje svobodu v tom smyslu, že projevy *agapé* jsou správné skutky učiněné pro dobro druhého bez ohledu na to, co při tom cítíme.

K tomu, aby bylo možné lásku plně vyjadřovat a těšit se z ní, musí být v těchto dvou dimenzích sjednocená, ať žijeme v manželství, nebo ne. Dosáhnout této jednoty však v dnešní době není snadné. Podobně jako staří Řekové prožíváme

a pozorujeme určitý typ blouznění *erótu* bez *agapé*. Není třeba dokolečka omílat obrovskou rozvodovost, prudký nárůst závislosti na pornografii nebo kulturu vztahů na jednu noc, o problému obchodování s lidským masem nemluvě. Instituce manželství ustupuje do neznáma. Sen, který nechce zemřít, ve skutečnosti umírá.

Víme, že hédonističtí lidé dnešní doby si ve skutečnosti neužívají; nikdy jsme nebyli osamělejší, deprimovanější, úzkostnější či existenciálně osiřelí. Na druhou stranu se zdá, že život podle přirozeného zákona a mravního učení Církve (*agapé*) nás může od takové bída ochránit. Jak ale *agapé* „zachraňuje“ *erós* – zejména v manželství, když „etapa líbánek“ skončí?

Erós se nikdy netýkal především „líbánek“. *Agapé* obnovuje *erós* jako empirický znak nejvyššího naplnění veškeré touhy, jímž je Bůh sám. Nejlépe to vyjádřil Benedikt:

Ano, láska je „extáze“, nikoli však extáze ve smyslu jednoho okamžiku opojení, je to extáze ve smyslu putování, trvalého exodu z já, které je uzavřené do sebe, směrem k jeho osvobození v sebedarování, a právě proto směřujícího k opětovnému nalezení sebe, ba dokonce k objevení Boha: „Kdo si bude hledět život zachránit, ztratí ho, a kdo by ho ztratil, zachová ho“ (Lk 17,33), praví Ježíš.

„Zachovávají“ však křesťané žijící



Foto: Jaromir Mikulec / Člověk a Víra

v manželství svůj život? Ba co víc, zakoušejí „život v hojnosti“, který slibuje Ježíš (Jan 10,10)? Užívají si to?

Víme, že když někteří křesťané vstupují do manželství, setrvávají v něm a dodržují „velká“ přikázání, ještě to neznamená, že si vychutnávají lásku. Pokud si však zvolí *agapé*, užívají si ji.

Je to paradoxní, ale právě když si manželé zvolí *agapé*, obětavou lásku v souladu s rozumem – a přesně to je obsahem církevních přikázání, logických vůdčích principů, založených na podmínkách nutných pro opravdovou lidskou svobodu a rozkvět –, nepřestávají milovat jeden druhého a cítí k sobě *erós*. Erotickou lásku sytí láska *agapé*. V tom je ten „trik“. Právě to naší kultuře chybí a křesťanství to může jedinečným způsobem nabízet. Právě to unikalo Nietzsche: není to tak, že by *agapé* jako chladná, rigidní, „zvolená“ a „křesťan-

ská“ láska měla nahrazovat *erós*, nýbrž tak, že bez *agapé* si *erós* nelze plně užívat.

Bez zdobného teologického jazyka a filozofických kategorií se této otázce dotýká článek jednoho židovského autora z roku 2013. Čím víc ve svém manželství usiloval o „pocit lásky“, tím víc mu unikala. Ale čím víc sloužil své manželce, tím víc se ty pocity mezi nimi dostavovaly a narůstaly.

Autor toho článku má pravdu v tom, že jak píše Benedikt, bez *agapé* „*erós* upadá a nakonec ztratí i svou vlastní povahu“. Uniká mu však, že „kdo chce darovat lásku, musí také sám lásku přijímat jako dar“. A prvotním zdrojem lásky je Ježíš Kristus, „z jehož probodeného srdce prýstí Boží láska“.

Milostné city nemůžeme vyvolat, kdykoli se nám zachce. Kdyby to šlo, zlikvidovali bychom radost a překvapení spojené s povahou tohoto daru. Určitě

však můžeme dělat rozhodnutí, která připravují podmínky k tomu, aby se milostné city rodily. Jsme racionálně uvažující bytosti a emoce nám mají sloužit, místo aby nás zotročovaly. Pokud usilujeme o pocit, a nikoli o dobro druhého, děláme z *erótu* modlu a právě tehdy přestává být darem a autentickým prožitkem božského. Ve spojení s *agapé* však můžeme mít „božství“ *erótu* bez „božského blouznění“. A to je skutečně pod naší vládou.

Církev a svět zoufale potřebují šťastná manželství – nejen kvůli nám samotným, ale také proto, jak nesmírnou hodnotu mají šťastná manželství pro evangelizaci. Vždyť co jiného než šťastná manželství a rodiny v prvním století obracelo prvotní církev? Co nás bude obracet teď?

G. K. Chesterton, velký romantik, výstižně napsal: „Nejobyčejnější věc na světě je obyčejný muž a obyčejná žena a jejich obyčejní děti.“ Při svatbách nepláceme jen proto, že se ti dva „mají rádi“. Důvodem, proč při svatbách pláceme a proč jsou tak romantické, je to, že tyto pocity zamilovanosti jsou spojeny se závazkem, trvalostí a výlučností – jinými slovy, s *agapé*.



Simone Rizkallahová
Catholic Answers
Přeložila Alena Švecová

Simone Rizkallah
teoložka a blogerka

dokončení ze str. 5

du vám říkat, co si máte myslet nebo jak se máte chovat. Jen se na ně podívejte. Jen je chvíli sledujte.‘ To by samo o sobě určitě stačilo.“

Matka Tereza je však osobností, která zasáhla širší realitu: Katolická církev je považována za největší charitativní organizaci na světě. Rád opakuji, co v roce 2018 řekla Nikki Haleyová, metodistka, bývalá guvernérka Jižní Karolíny a bývalá velvyslankyně USA při OSN:

„Byla jsem na opravdu zlověstných

místech, kde lidé trpí tak, že si to většina Američanů jen těžko dokáže představit,“ řekla. Na hranicích mezi Kolumbií a Venezuelou lidé chodí tři hodiny pěšky pro jídlo. „Kdo jim to jídlo dává? Katolická církev.“ V uprchlických táborech ve střední Africe jsou chlapci unášeni do armády a dívky unášejí obchodníci s lidmi. „Kdo stál v čele boje za změnu této kultury korupce a násilí? Katolická církev.“

Církev „denně činí zázraky“, řekla, „pomáhá milionům zoufalých lidí“.

Neďtevte se na církev jako na umírající organizaci. Spíše o ní uvažujte jako

o budoucnosti světa.

Církev přináší víru, naději a lásku milionům lidí – a Ježíš potřebuje, aby se k tomuto úsilí připojil každý z nás.



Tom Hoopes
Aleteia
Přeložil Pavel Štíčka

Tom Hoopes
spisovatel a novinář

NAHLÉDNUTÍ DO ZASEDACÍ MÍSTNOSTI

Na konci října byl představen poslední krok synodálního procesu týkajícího se synodality pro synodální církev, dokument pro „kontinentální“ etapu. Tato etapa bude zabírat program zasedání až do března příštího roku, kdy budou všechny nově vzniklé dokumenty vráceny do Říma k dalšímu porovnávání, shrnutí, syntéze a vytvoření konceptů.

Poté, co bude v této fázi celá vše shrnuto a „ponechá se místo Duchu svatému“, bude vypracován *instrumentum laboris* (pracovní dokument) pro celosvětovou neboli „univerzální“ etapu, která měla být zakončena synodou biskupů v říjnu příštího roku v Římě.

„Univerzální“ etapu papež František nedávno o rok prodloužil. Synodální proces bude nyní zahrnovat druhou synodu biskupů v říjnu 2024, na první výročí první synody o synodalitě.

A jak probíhá synodální proces o synodalitě pro synodální církev? Hladce, s „bezprecedentní“ účastí a „předčil všechna očekávání“. Někteří jej považují za nejdůležitější církevní událost od Druhého vatikánského koncilu, jistě významnější než Tridentský koncil (1545–1563), ale možná ne tak významnou jako Nicejský koncil (325). Na Nicejském koncilu však bylo zmatení textů o něco snazší, protože „kontinentální“ a „univerzální“ fáze byly ve čtvrtém století víceméně totéž.

Kvůli těm, kterým se snad synodální proces o synodalitě pro synodální církev zdá poněkud nepřehledný, poodhrnul papežský životopisec a amanuensis Austen Ivereigh roušku nad tím, jak komise „odborníků“ ve Frascati nedaleko Říma utkala dokument „kontinentální“ etapy během dvou týdnů. Trochu to ve mně budí obavy.

Ruka dějin, srdce církve

Ivereighovo líčení začíná vyznáním, jak byl „ohromen vážností úkolu“ a také, jak „na svých bedrech cítili ruku dějin a tíhu odpovědnosti“. Pokud se objevilo podezření, že synodální proces o synodalitě pro synodální církev bude poněkud „autoreferenční“, Ivereighovo líčení to v plné míře potvrzuje. Určení „odborníků“ – papežští insideři, konzultanti, guruové vedení, specialisté na komunikaci, ekle-



Účastníci setkání ve Frascati, kteří vypracovali dokument kontinentální fáze synody, při audienci u papeže Františka. Foto: Synod.va

siokraté, kuriální úředníci – se všichni shlukli, přezkoumávali zprávy, rozdělili se do malých skupin, podávali zprávy plenárnímu zasedání, překalibrovali malé skupiny, upravili návrhy a znovu podali zprávu plenárnímu zasedání. Mezi zhruba dvěma desítkami odborníků byl i jeden biskup. Církev nebyla ani tak zavřená v sakristii, jak to často kritizuje Svätý otec, ale v zasedací místnosti.

„Doufám, že si vedeš deník,“ poradil Ivereighovi jeho přítel.

Ivereighovo vyprávění je tak možná první z řady epizod, jež by mohly vzniknout na základě záznamů o jejich odborné službě církvi.

„Jsme srdcem a ušima církve, abychom slyšeli volání Božího lidu,“ zaznamenal Ivereigh slova kardinála Maria Grecha, generálního sekretáře biskupské synody.

Posledním plným pracovním dnem odborníků ve Frascati byl 1. říjen, svátek svaté Terezie z Lisieux, která zemřela před 125 lety a slavně prohlásila, že jejím povoláním je „být láskou v srdci církve“. Tým ze zasedačky však zdá se, světici překonal; zdá se, že věří, že tyto osoby jsou čistě a jednoduše oním srdcem církve.

Kosti a funkce mozku

Metafory z anatomie se zjevně ujaly, neboť Ivereigh prohlásil, že „nastal čas“, aby srdce a uši „přiložily maso ke kostem“ potějí církve jako Božího lidu, jak to vyjádřil Druhý vatikánský koncil.

Srdce a uši jsou sice ve skvělé kondici, ale mozek se zdá být poněkud ochablý. Zdá se, že odborníci zapomněli na nedávné církevní dějiny. Dá se říci, že Druhý vatikánský koncil přiložil na své vlastní kosti masa dostatek; jeho dogmatická konstituce o církvi (*Lumen gentium*) je totiž poměrně obsáhlým popisem mystického těla Kristova.

Ve Frascati se objevila takových zmatek pěkná řádka, když experti zaměřovali zprávy z veřejných slyšení s Duchem svatým, který v církvi promlouvá autoritativně. Vytrubování, že se připravuje něco zcela nového, je záměrné; jinak by si pozorní lidé mohli připomenout, že na „kosti“ Druhého vatikánského koncilu už byla vložena spousta „masa“.

Biskupské synody skutečně „přikládají maso na kosti“ konstituce *Lumen gentium* již celá desetiletí. Jan Pavel II. svolal synody o rodině (1980), o laických věřících (1987), o kněžích (1990), o řeholním životě (1995) a o biskupech (2001) – nemluvě o pultuctu regionál-



“Allarga lo spazio della tua tenda”

(Is 54,2)

DOCUMENTO DI LAVORO PER LA TAPPA CONTINENTALE



Pracovní dokument kontinentální fáze synody „Rozšíř místo ve svém stanu“ (Iz 54,2). Foto: Synod.va

ních a mimořádných synod – na které navazovaly rozsáhlé apoštolské exhortace. Různým kapitolám *Lumen gentium* byla po desetiletí věnována značná a trvalá synodální pozornost.

To vše chtějí zasedající z Frascati nyní jakoby ponechat stranou, jako by od Druhého vatikánského koncilu nebylo na všechna tato témata řečeno nic konstruktivního. *Christifideles Laici* Jana Pavla z roku 1988 o povolání a poslání laiků, jeho listy věnované ženám, rodině, starším lidem a mládeži – to vše je obrovské množství „masa na kostech“ Božího lidu.

Synodální proces o synodalitě pro synodální církev vychází z předpokladu, že na tomto nedávném dědictví pramálo záleží a může být odloženo stranou, zatímco „Duch“ vane dlouhou řadou synodálních zasedání synody o synodalitě. Nemluvě o ignorování pontifikátu Jana Pavla II.

„Byl to intenzivní a vyčerpávající proces a úkol byl závodem s časem,“ píše Ivereigh o spolupráci na přípravě pracovního dokumentu. Jak se jim tedy

podařilo uchránit se toho, že by je rozdrtila „ruka dějin“, a dokončit práci v tak krátkém termínu?

Do hry vstoupil jezuita otec Giacomo Costa, úředník synodního sekretariátu, „odborník na procesy skupinového rozlišování“ a podle Ivereighova popisu „inženýr našeho procesu“.

„Ve Frascati jsem se také naučil, jak je důležité nejen všechny zapojit, ale také jít hledat ty, kteří chybí,“ napsal Ivereigh. „Bylo nám řečeno, abychom do svých skupin přidali prázdnou židli a položili si několik otázek: ... Čí prorocký hlas nebyl vyslyšen? Která perspektiva se ještě neobjevila?“

„Prázdná židle“ je chytrý nástroj. Pokud se dané téma neobjeví nebo určitý postoj není dostatečně zdůrazněn, pak může promluvit prázdná židle. Lze si představit, že prázdné židle ve Frascati neřekly nic, co by narušilo převládající názory odborníků. Naopak si můžeme představit, že experti slyšeli od prázdných židlí to, co by sami řekli, ale nyní to mohou připsat jiným, kteří na synodě

nemají hlas. Prázdná židle zajišťuje, že inženýr má vždy místo.

Prázdné židle v rozšířeném stanu

Dalším charakteristickým znakem je osobité používání Písma. Během synod o rodině nesčetní zastánci uvolnění církevní disciplíny a odporu k Písmu mluvili o zmrtvýchvstalém Ježíši na cestě do Emauz. Šinul si to vedle sklíčených učedníků, a kráčeli tak „společně“, zdůrazňovalo se, což je pro synodální církev preferovaný obraz synodálního procesu o synodalitě.

Emauzy jsou však komplexnějším obrazem doprovázení. Ježíš pokáral učedníky za jejich pošetilost. Byli poučeni o chybnosti svého jednání; změnili směr a vrátili se do Jeruzaléma. Došlo k jejich obrácení.

Tentokrát se biblistické rošťáctví zaměřilo na 54. kapitolu Izajáše a na obraz „rozšíření místa ve stanu“.

„Stávající nádoby nejsou schopny pojmut rozmanitost církve ani umožnit účast všech na misii,“ píše Ivereigh. Nastal čas na větší stan.

Stan setkávání pro syny Izraele však vyžadoval před vstupem do něj přísnou očistu. A zvětšený stan z Izajáše 54 je obrazem Izraele, který si podmaňuje nepřátele na svých hranicích; zvětšení stanu je spíše obrazem dobývání, nikoli společného putování.

V každém případě je zvětšování místa ve stanu zvláštním obrazem v době, kdy se v mnoha zemích zdá, že stan je až příliš velký; katolíci ve velkém počtu opouštějí víru a farnosti se spíše zavírají, rozhodně se nerozšiřují.

V takových místech je možná lepším obrazem prázdný stan – a ten se dá lépe zaplnit prázdnými židlemi.



P. Raymond J. de Souza
National Catholic
Register
Přeložil Pavel Štíčka

Raymond J. de Souza
kněz, zakládající redaktor časopisu
Convivium

UŽ JSME PRÝ DOSPĚLÍ, MÍŇ ČI VÍC

Byla jsem lesbou až do tohoto léta...

Žijeme v tekuté době, která vítá i tekutost mezilidských vztahů. Lidé pochybují o všem, na prvním místě sami o sobě a také o svých nejbližších. Zatímco dospělý člověk si to v hlavě většinou rychle srovná, pro mladé lidi je typické pochybování o sobě a hledání své vlastní životní cesty. Všichni jsme si tím v mládí prošli, ale dnes je často obtížnější odlišit mediální blábol sociálních inženýrů od skutečného života.

V rubrice společenských dotazů listu *New York Times* se tak v srpnu loňského roku objevil tento příběh:

*Je mi 20 let, chystám se nastoupit do prvního ročníku na vysoké škole a potřebuji okamžitě vaši pomoc! Myslela jsem, že už vím, kdo jsem: Vždycky jsem chodila se ženami (od té doby, co jsem začala s někým randit před dvěma lety) a lesbi na škole byly vždycky tou mojí partou. Stýkala jsem se loni s úžasnou ženou. Ale letos v létě jsem na stáži potkala jednoho kluka. Během měsíce jsme se stali dobrými přáteli a pak jsme si začali romantický vztah. Mám opravdu ráda jeho i náš sexuální vztah, ale nemám tušení, co budu dělat, až se vrátím do školy. Co je se mnou špatně?*¹

Redaktor na takový dotaz odpovídá dobově obvyklým názorem, který váhu přikládá zcela a pouze pocitům: *Některé lidé znají svou sexuální identitu od samého začátku a jiní potřebují čas, aby si to ujasnili. Jiní zase zažívají změny ve svých pocitech a to, kým jsou přitahováni, je tektější. Vaše zkušenost může být odlišná od zkušeností vašich přátel, což může být frustrující. Ale soustřeďte se na své pocity. Na tom zde záleží.*

Je to však skutečně jen o pocitech? Víme přece, že jsme schopni cítit každých pár měsíců něco jiného, jak v tom, kdo nás přitahuje, tak v tom, kým se sami cítíme. Důsledkem preference pocitů potom může být i bláznivá legislativa do-



Foto: © Vojtěch Hlávka / Člověk a Víra

volující změnu pohlaví občana na jeho žádost každých 6 měsíců.²

Co však říci studentům, kteří mohou tápat podobně jako autorka našeho dotazu? Co poradit rodičům, vychovatelům, kněžím, aby říkali svým dětem a mladým lidem v podobných situacích? Paprsek světla do této problematiky vnáší známý kanadský psycholog Jordan Peterson, když říká, že pravda je služebnicí lásky.

Křesťanský pohled vychází z toho faktu, že člověk je jednotou duše a těla. Nejsme jen duší, nemůžeme si říkat, že tělo máme jaksí navíc a někdy třeba špatně, odlišně od nastavení naší „hlavy“. Nejsme také jen tělem, že bychom byli neschopni se svou vůlí ovládat a museli ihned následovat své pudy a různá nutkání, jakmile nás někde navádějí. Tak otročí svým pudům zvířátka, my jsme však lidé. To, kým skutečně jsme, je podstatné a určující, ne to, jak se momentálně cítíme nebo jak se chováme.

Někdy se v kurzech pro rodiče náctiletých používá přirovnání dospívání k vývoji motýlů: Malé děti jsou krásné. Ale v době dospívání se dítě zakuklí, nic s ním pár let není, komunikace vážne.

Když ovšem počkáme, dočkáme se krásného motýlka.

Vysvětlení toho, co prožíváme v dospívání v oblasti našich vztahů a souvisících sexuálních aspektů, dobře předkládá německo-švédský manželský pár Ingrid a Walter Trobischovi. Ve svém výchovném poradenství rozlišují tři fáze dospívání, kterými si každý z nás prochází.³

První fáze se nazývá *autoerotická*, kdy se pocity lásky zaměřují na vlastní osobu. Fyzickým vyjádřením této fáze je masturbace. Rizikem tohoto období, zvláště u mladých mužů, je atraktivita porna a neschopnost ovládat nutkání „pomoci si“ sám. Není nutné se této fáze obávat, pokud má mladý člověk ochotu tuto sílu přemoci a naučit se ovládat. Pomáhá sport, koníčky a touha dokázat napětí vydržet, aniž by člověk musel toužit po okamžitém uvolnění. Podmínkou je nepropadnout závislosti na pornu a boj za ovládnutí vlastního těla nevzdávat, ani když člověk zažívá různé vlastní pády

dokončení na str. 14

1 Galanes, P: *I Was a Lesbian Until This Summer. What happened?* New York Times, Social Q's. Aug 3, 2022.

2 Současná právní úprava v některých evropských zemích, skotský návrh počítá se změnou i po 3 měsících.

3 Zpracováno podle Trobisch, W.: *Touha po lásce*. Naděje Brno, 1998. Dostupné na *ulozto.cz*, kniha obsahuje mnoho dotazů mladých lidí, na které autor citlivě odpovídá.

TĚŠIT SE Z DROBNÝCH ÚSPĚCHŮ

„Blbá nálada“ není jen českou specialitou, ale dostala se dokonce až do evropské hymny.

Pan Josef Škrábek ve své knize *Pohládit slovem* měl za to, že Schiller (Johann Christoph Friedrich von Schiller) v *Ódě na radost* chtěl původně oslavovat svobodu, ale raději zaměnil slovo *Freiheit* za *Freude*, tedy radostí. Dále, že tato báseň s hudebním počátkem v IX. Symfonii Beethovena se později stala textem evropské hymny. (Byla i olympijskou hymnou společného týmu sportovců kdysi rozděleného Německa.) Text originálu ale nevolá po radosti, ale oslovuje trudemyslné přátele. V úvodu pak slyšíme: *Ó přátelé, ne tyto tóny! Ale naladme příjemnější a radostiplnější.* Pokračuje opěvováním radosti – jako krásné jiskry bohů, jež kouzlo opět spojuje, co bylo rozděleno a všichni lidé budou bratry pod jejími křídly – *Alle Menschen Werden Brüder wo deine sanfter Flügel weilt.* Po výzvě k radosti a jejím opěvováním dokonce vykazuje ty, kteří se nikdy nedokázali radovat, nezískali spanilou ženu a nemají ani kamarády: *...kdo to nikdy neuměl, nechť se s pláčem vytratí z tohoto svazku!* Poučme se tehdejší moudrostí převzatou do evropské hymny. Nebude radosti, pokud neposlechneme příkaz prvních slov evropské hymny.

Řada lidí se však nedoveče vypořádat se skutečností, že v našem světě je disharmonie součástí harmonie i když se vychází z tzv. zlatého řezu. U hudebních klávesových nástrojů se to řeší temperováním a je na to celá řada matematických možností. V případě naší spravedlnosti samozřejmě víme nejen o problémech s H-Systémem. Rovněž žádný právní systém nemůže být zcela dokonalý a věděl o tom již sv. Tomáš Akvinský. Z těchto důvodů navrhol řešení v rámci situační etiky, která se přizpůsobí problému nedokonalého zákona. Použil pro to výraz *Epikeia*, což řecky znamená vyrovnání (viz – S. Th II/II Q 112–122). Také žádný státní systém nemůže být zcela spravedlivý a revoluce zpravidla vedou ještě k horšímu stavu. To vše vede k pověstné „blbě náladě“. Lidským údělem je „temperovat“

stávající společenskou disharmonii a těšit se z drobných úspěchů. Bůh nám pomohl řešit naši situaci vzájemnou smlouvou, na základě které máme respektovat Desatero. Podobně i dopravní předpisy nám umožňují bezpečné cestování. Jinak by to s námi dopadlo hůře než v přírodě, kde můžeme obdivovat podivuhodnou rovnováhu v brutalitě vzájemně se požírajících tvorů.

Písmo nás však informuje, že při křtu Ježíše se otevřelo dosud uzavřené nebe. Bůh je nejvyšší dokonalostí, která je logicky jen jedna. Přibližně ji chápeme jako singularitu, kde je možné cokoliv. Můžeme si připomenout sv. Pavla, dle kterého žijeme i v Bohu. Dle sv. Augustina je světlo pro zdravé oko blahem, ale pro nezdravé zcela opačně. My tak nežijeme jen ve světě, ale také v neskonale Boží shovívavosti na cestě k jeho přátelství, ale někteří bohužel spíše v jeho spravedlivosti, nebo ještě hůře. Řada lidí ví, že by měli děkovat za „každé dobré ráno“ a o to více máme důvod k radosti ze vznešenosti našeho Boha. Můžeme si připomenout i Písmo, dle kterého je „Hospodin naše píseň“.

Zajímavé postřehy měli v těchto souvislostech františkáni:

(2 Celano, 125 b): *Božího služebníka mohou některé věci zmást, ale pak se má rychle ponořit do modlitby a před nejvyšším Otcem setrvat tak dlouho, až se mu zase vrátí radost ze spásy. Setrvá-li v zádumčivosti, trudemyslnosti, zbytečnosti v něm ono babylonské zlo, které srdce nahlodá jakoby rzí, nebude-li brzy slzami vyhlazeno.*

(2 Celano, 125): *Ďábel nejvíc jása, když může Božímu služebníku vyrvat radost ducha. Nosí s sebou prach a podle libosti jej hází do záhybů svědomí, aby pošpinil čistotu svědomí a ryzost života. Je-li však srdce naplněno duchovní radostí, marně stříká svůj hadí jed. Zlí duchové nezmohou nic proti Kristovu služebníkovu, když ho zastihnou plného svatě radostí. Je-li však mysl malátná, bez útechy a smut-*



Iniciála A z holandského cisterciáckého graduálu ze 14. století. Foto: vam.ac.uk

ná, snadno se stane kořistí smutku nebo marných radovánek.

(Zrcadlo dokonalosti, 95 a): *Boží sluha si má zachovávat vnitřní i vnější duchovní radost. Ta tryská z čistého srdce a získává se zbožnou modlitbou. Zlí duchové mu nemohou uškodit. Tehdy se však radují zlí duchové, mohou-li někomu vzít radost, která pochází z čisté modlitby a ctnostných skutků, nebo jí zabránit.*

(Zrcadlo spravedlnosti, 95 c): *Duchovní radost pochází z čistého srdce a neustálé modlitby. Snažte se o to, abyste si zachovali tyto dvě ctnosti. Abyste cítili radost, kterou tak rád toužím vidět na sobě i na vás, a měli ji uvnitř i navenek. Tak povzbudíte bližní a zaženete nepřitele. Jemu a jeho údům patří smutek, ale nám neustálé veselí a radost v Pánu.*

(Nepotvrzená řehole, 7): *Neukazujme se navenek zasmušilí a jako zachmuření pokrytci, ale buďme veselí, milí, jak se sluší na lidi, kteří se radují v Pánu.*

(Zrcadlo dokonalosti, 96 a): *Měj si ten smutek mezi sebou a Bohem! Pros ho, aby se pro své milosrdenství nad tebou smiloval a tvé duši vrátil radost ze spásy, o níž byla připravena vinou hříchu.*

(Zrcadlo dokonalosti, 96 c): *Na Bo-*

žího sluhu se nesluší, aby ukazoval před bratrem nebo jiným člověkem smutnou a zasmušilou tvář.

(Řeholní promluvy): *Jsi-li nad něčím zarmoucen, modli se tak dlouho a pros nebeského Otce, až ti vrátí radost jeho spasení. Neboť setrvá-li zármutek, vzroste zasmušilost, a nebude-li vyhlazena svatými slzami, způsobí ti zkázu.*

(Řeholní prameny, 11): *Mějte svatou vnitřní i vnější radost v Pánu. Neboť snaží-li se sluha Boží mít a zachovat si duchovní radost, která plyne z čistoty srdce,*

pak mu neuškodí ani zlí duchové.

Petr Jílek



Petr J. Jílek
člen Řádu svatého Lazara Jeruzalémského

Poznámky:

Johann Christoph Friedrich von Schiller (10.11.1759 – 9.5.1805) – německý spisovatel, básník, dramatik a historik.

Sv. František z Assisi (vlastním jménem Giovanni Battista Bernardone), zvaný též sv. František Serafinský (5. července 1182 Assisi – 3. října 1226 Assisi) byl řeholník, zakladatel žebravého řádu františkánů.

Tommaso da Celano (asi 1200 až asi 1260) byl františkán a první popisoval život sv. Františka.

dokončení ze str. 12

a slabosti.

Druhá fáze v procesu dozrávání je *homeroerotická*. Znamená to, že vlastní já je již dosti silné k vytvoření mostů k druhé osobě, avšak ještě není dostatečně silné k vybudování trvalého vztahu k opačnému pohlaví. Rizikem této fáze jsou specificky homosexuální vztahy a experimenty, atraktivnější zpravidla pro mladé ženy více než pro mladé muže. To mohl být i případ naší tazatelky. Vždy, když vidím, jak se vedou za ruce či dokonce vášnivě líbají dvě dospívající děvčata, chce se mi na ně zakřičet: „Holky, počkejte, to asi ještě není ono!“

Až ve třetí, *heteroerotické* fázi, jsme schopni milovat a vybudovat si vztah k osobě opačného pohlaví. Naše já už je dostatečně silné k překonání odlišnosti od jiné osoby, včetně odlišnosti pohlaví, tj. těla i duše. Myslíme jinak, cítíme srdcem jinak, ale už nás to nejen neděsí, ale přitahuje a především doplňuje. Obrazem Boha je muž a žena. Až s pochopením toho, že Mars a Venuše⁴ jsou zde k vzájemnému doplnění, přichází skutečná lidská láska.

Pokud však není ještě třetí fáze vztahové dospělosti dosaženo, dochází ke kompromisům s druhou fází. Láska se obrací k někomu, kdo je odlišný, ale nám podobný. Jinými slovy, obracíme se k někomu stejného pohlaví. Proto ve druhé fázi vznikají hluboká přátelství

mezi dvěma dívkami nebo dvěma hochy. Přátelství jsou nejen normální, ale i dobrou a zdravou věcí. Je důležité se naučit jednat s pocity lásky a blízkosti, aniž bychom je proměňovali v sexuální aktivity. Kdo se v této fázi naučí jednat s přítelkyní/přítelem stejného pohlaví, učí se tím ovládat udržet meze i pro budoucí vztah k partnerovi opačného pohlaví. V dospívání tedy nejde o homosexualitu, ale toto nebezpečí existuje. Proto je důležité, aby přátelství nepokračovalo sexuálními aktivitami jako například vzájemnou masturbací. Pak by totiž bylo možné uváznutí ve druhém stupni a nedozrání do třetího stupně, ke schopnosti začít vztah s partnerem opačného pohlaví.

Do přátelství dvou mužů a dvou žen tedy nepatří sex a tělesné experimenty, ale úsilí o čistotu, zdařilou integraci pohlavního pudu. Podobné je to i ve vztahu muže a ženy před svatbou. Najde se vždy křesťan v jejich okolí, který mladým lidem připomene, že předmanželská tělesná čistota ve vztahu má svůj význam, protože pravá láska se učí čekat? Věříme Bohu, že když nám říká, abychom nechali sex až do manželství, je to proto, že Bůh je chytřejší, a ne hloupější, než my sami?⁵

Doba dospívání se dnes prodlužuje, a s ní i uvedené vztahové fáze. Ve starším českém televizním seriálu o matrantech *Zkoušky z dospělosti* zaznívala v písni věta *Už jsme prý dospělí, miň či*

víc... Dnes i mnoha dvacátníkům připadá, že na dobré vztahy mají dost času. Ale třicet není nových dvacet, upozorňuje klinická psychologka Meg Jay.⁶ Přitom potřebujeme pevné, spolehlivé, netekuté celoživotní manželské vztahy, které se povedou napoprvé dobře. Podle světově nejdelší vědecké studie prováděné již 85 let na Harvardské univerzitě mají nejvýznamnější vliv na naše zdraví i osobní štěstí a spokojenost právě naše partnerské a rodinné vztahy.⁷ Jde o vliv větší, než působení rizikových faktorů jako je kouření, alkohol a stres.

Říkejme tedy našim dospívajícím dětem a studentům pravdu: obrazem Boha je muž a žena. Bůh dává našemu životu pravidla právě proto, abychom se vyhnuli životním oklikám, slepým uličkám a karambolům. Pravda je služebnicí lásky. A kdo hledá pravdu, hledá Boha, říká svatá patronka Evropy Edita Steinová. Pravda nám tak pomáhá blíž k Bohu i k našim blízkým.

Martin Kvapilík



Mgr. Ing. Martin Kvapilík
publicista

6 TED2013: Meg Jay: *Why 30 is not the new 20.* www.ted.com

7 TEDxBeaconStreet: Robert Waldinger: *What makes a good life? Lessons from the longest study on happiness.*

4 Gray, John: *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše.* Praha 1994. Mezinárodní bestseller o odlišnostech muže a ženy.

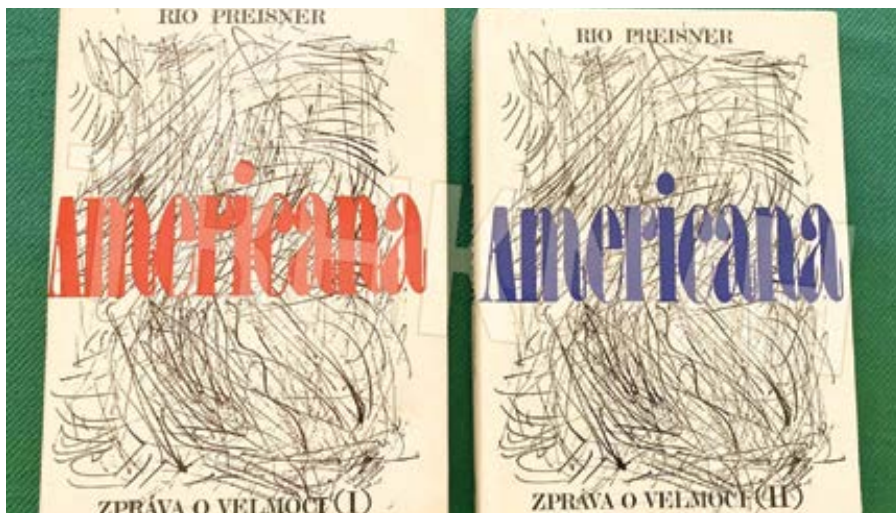
5 Více argumentů pro předmanželskou čistotu lze nalézt například v knize Kvapilík, M.: *Proč spolu před svatbou nebydlet a nespát.* Cesta Brno, 2014.

PROF. RIO PREISNER (1925–2007) JAKO INSPIRACE PRO SYNOD

Před třiceti roky, 1993 vydalo nakladatelství Atlantis v Brně druhý svazek Zprávy o velmoci, nazvaný Americana; rok předtím vyšel svazek úvodní. Mohlo by se jevit paradoxní, že zvláště toto Preisnerovo dílo obsahuje svěží aktuální staté i k současnému postavení katolíků a církve římskokatolické v tzv. euroamerické civilizaci, ale Preisner byl také vizionář. Toto tvrzení lze lehce obhájit poukazem na citované dílo, svazek druhý, str. 875n., tedy kapitulu XXI., nazvanou *Katolická církev v USA neboli papeženci před branami*. Stať byla psána v letech 1982–1988 a zasahuje celou západní civilizaci i sovětskou Euroasii. Místo obsahového souhrnu budiž uvedeno několik lapidárních citací z první subkapitoly, nazvané „O naší duchovní krizi: Laické kázání“:

Módní pojem postmoderna poskytuje lacinou náplast na duchovní krizi euroamerické západní civilizace i východní civilizace sovětské, krizi náboženskou, mravní, politickou, hospodářskou, složitě strukturovanou a plnou protikladů, krizi s univerzálním takřka globálním vlivem, ale se společným kořenem... Mám za to, že krizi nelze překonat pouhým úsilím o obnovu mravních hodnot ani navázáním na relikty dávno zašlé křesťanské kultury, tím méně reformou hierarchické Církve – na Západě například aktivismem řádů, komunit, institucí, záchrannou a obrannou organizací občanskou atp. Takové úsilí připomíná bezmocné zmítání člověka, který zapadl do bezedného močálu, v němž každý zoufalý pohyb leda zrychluje propadání. Je potřeba zachránce, jenž tonoucímu podá spásnou ruku z pevného břehu. Tento zachránce žije v našem středu, s rukama spásně rozpřaženými nad vším lidstvem, na pevné půdě Golgoty.

Tím jsme se nepřímo ocitli u „společného kořene“ západovýchodní duchovní krize, jímž je podle mého názoru ztráta víry ve spasitelné dílo Ježíše Krista, nebo ztráta víry v přítomnost zmrtvýchvstalého a navěky živého Ježíše Krista v našem středu. ... Bez víry v živého Krista končí v bezvýhod-



trhknih.cz

nosti veškerý návrat k „tradici“, všechno úsilí obnovit či reformovat liturgii, překonat nakažlivé zesvětštění, ideologizaci a byrokracii sboru kněží, hierarchů a teologů.

Moderní člověk není zproštěn viny tím, že taková víra je milost, naopak, jeho vina je tím prohloubena. Moderní člověk, manichejec a gnostik tělem i duší, zabředl se sebevražednou, teroristickou vyzývavostí do močálu – abychom navázali na náš příměr – protože převrátil s věcnou uvědomělostí skoro celé křesťanské kulturní dědictví, duchovní prostor milostí vždy přítomných a vždy se nabízejících, a své odmítání zastřel dialekticko-strategickým systémem úskoků a úhybných manévřů nekonečného sebeospravedlňování... Spása tváří v tvář takové absolutní negaci, která se ustavičně dialekticky vymyká z rukou člověka, se právě proto zdá skoro nemyslitelná, ledaže by přicházela z hlubin mystéria absolutního milosrdenství: misericordia semper maior.

Dialektika sebeospravedlňování na pozadí objektivizované adorace nicoty může na území Církve a její teologie nabýt popření hříchu objektivně dědičného i subjektivně osobního, popření, k němuž dochází „právem“ „generální vůle“ vše vyrovnávajících lidských mas, pohroužením do „ekumenického“ kadlubu bezedných bludů atp. ...

... A moderní teologové jsou šťastni, že mohou sloužit revolučním projektům sebeospravedlňování moderní civilizace, k jejímuž ultima ratio (krajnímu prostředku) patří univerzální destrukce katolické Církve s živým eucharistickým Kristem v jejím středu...

Proč upozorňuji na odkaz +Rio Preisnera? Již roku 2022 a opakovaně r. 2023 se do popředí synodálních rozvah dostává mnoho názorů odlišné povahy. Reformovat církev, nebo obnovovat církev? Nevyjádřil bych ovšem lépe, čím asi by se měl synod ve finále zabývat, proto cituji a odkazuji. Za dva roky, ke stoletému výročí narození pana profesora Preisnera budeme mít jistě příležitost zjistit, jak jeho vize vypadají v reálném pohledu na situaci církve i světa ve srovnání s úsilím jiných myslitelů.



Prof. Rio Preisner
český katolický pedagog, básník, filosof,
spisovatel, překladatel a teatrolog

pp.

KONTEMPLACE TROJEDINÉHO BOHA

„Ruka, která hýbe kolébkou, hýbe světem,“ je výrok Sophie Schollové z odbojové skupiny Bílá růže (Weisse Rose), popravené ve věku 21 let, před osmdesáti lety, přesně dne 22.2.1943, za distribuci protiválečných letáků mezi německými vysokoškoláky. V tomto osmdesátém výročí vzpomínky na Sophii přišla zpráva o 98 leté Mae Dell Taylor Hawkinsové, která je babičkou 106 vnoučat, 222 pravnoučat a 234 praprawnoučat. Ta 37. praprawnoučka se narodila právě v těchto dnech. V této rodině žije šest generací zároveň. Žena se v roce 1940 provdala za Billa Taylora, který byl tehdy 50letým vdovcem s deseti dětmi. Bylo jí 16. Přijala manželových deset dětí a dalších 13 pak porodila sama. Často prý říkala: „Tvrdá práce vás drží.“ Ale zvláště nyní, kdy vrcholí doba postní, možná vnímáme, že skutečně to není jen práce, ta aktivní služba, to nutné, bez čeho se neobejde zabezpečení člověka a jemu svěřených, např. rodiny, ale že také vyváženost aktivity a kontemplanace je něco, co je nutným elementem lidského života, aby neztratil smysl, naději a pravdu o sobě samém.

„Antika a středověk byly fascinovány druhem činností, kterou označovaly jako svobodnou. Šlo o aktivity, jejichž produkt neležel mimo ně samotné. Když někdo pozoroval krásnou přírodní scenérii, přenesl „obraz“ pozorovaného do své mysli a dosažení tohoto stavu nebylo důvodem, aby od poznávací činnosti upustil. Naopak, přítomnost poznávaného předmětu v mysli představovala důvod pro pokračování této mentální aktivity. Kdyby do uvedené situace nevstupovaly další faktory (únava, životní potřeby jiného typu), mohl by se člověk oddávat kontemplanaci něčeho krásného bez konce. Stejně tak tomu bylo s poslechem hudby. Krásnou skladbu můžeme poslouchat opakovaně a když ji neslyšíme, můžeme



Foto: Petr Polansky (C) / Člověk a Víra

si ji sami pro sebe stále dokola prozpěvovat. Existují tedy předměty, k nimž jsou lidské činnosti zaměřeny, avšak jedny z nich po svém dosažení vedou k vyhasnutí aktivovaných činností, druhé je naopak stimulují v pokračování a samy o sobě neobsahují nic, co by způsobilo jejich ustání. Svobodné činnosti byly ceněny také proto, že v nich lidé vnímali dotek věčnosti,“ píše dr. Roman Cardal v posledním čísle revue *Distance*.

Ke kontemplanaci pozývali ostatně mnozí svatí, mnozí papežové (i papež František o ní opakovaně hovoří), je určitě páteří duchovního života, má-li být katolík skrze modlitbu napojen na Zdroj svého bytí, tedy Trojjediného Boha. Z kontemplanace ostatně pak vychází i schopnost sloužit, být v práci aktivní: „Kdo je schopen kontemplanace, snadněji dovede přiložit ruku k dílu,“ říká současný Svatý otec.

Jsou však místa na světě, kde se modlitbě kladou zásadní překážky. Jistě vás

napadne mezi prvními Čína. Zdá se, že jí mnohé kroky západní politiky hrají bohužel mnohdy, snad nechtěně, do karet, snad toto nebezpečí povolání včas rozeznají. Nový pokyn je povinně si v Číně instalovat do elektronických zařízení aplikaci „SmartReligion“. Musí být zadány osobní údaje v podrobném rozsahu a aplikace umožní sledovat účast na bohoslužbách. Zpráva *Open Doors* z roku 2023 o náboženském pronásledování v Číně uvádí, že veřejné sledování je rozšířené. Zvláštní pozornost je věnována náboženským skupinám podezřelým z podkopávání primátu strany nebo z kolaborace s cizími mocnostmi. „Mnoho kostelů je sledováno nejen přítomností agentů, ale také uzavřenými televizními kamerami, které sledují kazatelny, sbory a okolní církevní komplexy,“ uvádí zpráva. Stále většímu dohledu podléhají díky digitalizaci kontroly osobního života i domácí náboženské praktiky.

–zd–